

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadi

Oleg Sternioală, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Străisteanu
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 iulie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu și menținută hotărârea
Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 11 februarie 2016,

c o n s t a t ă:

La data de 23 noiembrie 2015, Gheorghe Străisteanu a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea
încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 28 iulie 2015, a
depus în Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău o contestație, în baza art. 448 din
Codul contravențional, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție
nr.7670050790296976 din 24 iulie 2015, întocmit ilegal de către agentul
constatator al Inspectoratului Național de Patrulare, Gheorghe Jurnavei.

Menționează că, contestația a parvenit în Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău
la data de 01 august 2015, fiind înregistrată cu nr. 47763 și repartizată pentru
examinare în fond judecătorului Grigore Cazacu, care a stabilit prima ședință
pentru data de 05 noiembrie 2015, adică peste 04 luni de la data înregistrării
contestației.

Susține că, în cadrul primei ședințe de judecată au fost soluționate doar
cereri și demersuri, examinarea cauzei fiind amânată pentru data de 08 februarie
2016, încă peste 04 luni.

Afirmă că, la data de 10 noiembrie 2015, a depus o cerere de accelerare a
judecării contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție din 24
iulie 2015, care a fost admisă de către judecătorul Tatiana Bivol la data de 16
noiembrie 2015.

Mai afirmă că, până la data depunerii prezentei cereri de chemare în
judecată, nu a fost informat despre data și ora următoarei ședințe de judecată.

Invocă că, examinarea cauzei contravenționale durează 06 luni, astfel, fiind încălcat termenii prevăzuți de Codul contravențional.

Consideră că, acțiunile vădit ilegale ale judecătorului Grigore Cazacu, comise în privința sa, cad sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Menționează că, conform art. 448 alin. (2) din Codul contravențional, cauza contravențională urma a fi expediată în instanța de judecată în termen de 03 zile, iar conform art. 454 alin. (1) din Codul contravențional, cauza contravențională urma a fi examinată în termen de 30 de zile.

Susține că, cauza contravențională nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, ca părți pe dosar fiind doar Inspectoratul Național de Patrulare, în calitate de agent constator și el, în calitate de contravenient, nu a fost necesar efectuarea unor acțiuni procedurale complexe, care ar împiedica luarea unei hotărâri definitive într-un termen rezonabil.

Afirmă că, în calitate de contravenient, s-a conformat prevederilor legislației, a avut un comportament activ în soluționarea cauzei, depunând în acest sens multe cereri, plângeri, prin care insista să fie informat despre deciziile adoptate, procesele-verbale cu privire la contravenție, despre ședințele de judecată, a întocmit și a prezentat în termen explicațiile și probe, a depus cerere privind accelerarea judecării cauzei și alte documente necesare pentru soluționarea cauzei.

Consideră că, tergiversarea examinării cauzei contravenționale se datorează exclusiv comportamentului abuziv al angajaților Inspectoratului Național de Patrulare și al instanței de judecată, care intenționat tergiversează examinarea cauzei.

Invocă că, pentru el, cauza contravențională este extrem de importantă, deoarece este vorba despre întocmirea unui proces-verbal cu privire la contravenție vădit ilegal, cu date eronate, false.

Susține că, prin acțiunile ilegale ale angajaților Inspectoratului Național de Patrulare și ale instanței de judecată comise vădit contrar legii i-a fost cauzat un prejudiciu moral.

Solicită constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale și repararea prejudiciului moral în sumă de 8 200 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 11 februarie 2016 a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 iulie 2016 a fost respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 01 august 2016, Gheorghe Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu hotărârile judecătorești, deoarece instanțele judecătorești au încălcat normele de drept material și procedural și, anume, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și

au interpretat în mod eronat legea, precum și au judecat cauza în absența unui participant la proces, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Menționează că, instanța de apel a examinat cauza în lipsa sa, el nefiind citat legal despre locul, data și ora ședinței de judecată în instanța de apel, astfel, a fost lipsit de dreptul de a depune probe noi și de a da explicații, precum și de dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Susține că, conform art. 454 din Codul contravențional, cauza contravențională se judecă în termen de 30 de zile de la data intrării dosarului în instanță, normă care este imperativă și nu permite nici o abatere de la acest termen, iar în conformitate cu art. 230 CPP, orice act juridic, procedural emis după expirarea termenului prevăzut de lege este nul și nu are putere juridică.

Afirmă că, existența în procedura judecătorească a 456 dosare contravenționale și 56 dosare penale pe perioada 07 august 2015 – 15 decembrie 2015 nu poate fi pus la baza unei decizii judecătorești definitive, deoarece conform hotărârii Curții Europene pentru Drepturile Omului, cauza Cravenco contra Moldova din 15 ianuarie 2008, existența unui număr mare de hotărâri judecătorești, la care s-a referit Guvernul în calitate de factor care complică cauza, a fost rezultatul modului de examinare a cauzei de către instanțele judecătorești și nu al complexității inerente a cauzei în sine.

Relevă că, reprezentantul intimatului a invocat că, el nu a prezentat careva probe în conformitate cu art. 118 CPC, care ar demonstra suportarea prejudiciului moral, însă conform art. 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu îi revine Ministerului Justiției.

Mai relevă că, la soluționarea cauzei, instanța de judecată urma să țină cont de recomandările Curții Europene pentru Drepturile Omului din hotărârea pe cauza Balan contra Moldova nr. 44746/08 din 13 februarie 2012; dispoziția nr. 70 a Curții Supreme de Justiție din 14 iulie 2011 cu privire la uniformizarea practicii judiciare a colegiilor, sistematizarea și implementarea în jurisprudența Curții a hotărârilor CEDO; dispoziția Președintelui Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2013, în care a fost indicat că, Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 are un caracter compensatoriu, repararea prejudiciului moral constituie o obligație impusă prin lege; Recomandarea nr. 6 din 13 iulie 2012 a Curții Supreme de Justiție privind satisfacția echitabilă și de hotărârile judecătorești emise în cazuri similare.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 05 octombrie 2016 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 7610050790296978 din 24 iulie 2015 Gheorghe Străisteanu a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 238 alin. (2) din Codul contravențional, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de 10 unități convenționale.

Nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție enunțat, Gheorghe Străisteanu a depus o contestație împotriva acestuia.

Prin scrisoarea Inspectoratului Național de Patrulare nr. INP/1510 din 05 august 2015 contestația nr. 1510 din 31 iulie 2015, depusă de către Gheorghe Străisteanu a fost expeditată în adresa Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Gheorghe Străisteanu a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale și repararea prejudiciului moral în sumă de 8 200 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Gheorghe Străisteanu, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei, a constatat că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) CPC, hotărârea instanței de judecată este lovită de nulitate în cazul în care au fost încălcate sau aplicate greșit normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) CPC, se consideră că normele de drept procedural sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 370 alin. (2) CPC, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe și citează părțile și alți participanți la proces.

În conformitate cu art. 102 alin. (1) CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Din materialele dosarului rezultă că, instanța de apel a examinat prezenta cauză în absența recurentului Gheorghe Străisteanu, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată din 12 iulie 2016. Or, la materialele cauzei lipsesc avizele de recepție a citațiilor pentru ședințele de judecată din 26 aprilie 2016, 14 iunie 2016 și 12 iulie 2016.

La caz, se reține că, art. 379 alin. (1) CPC acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a respectat procedura citării legale a recurentului Gheorghe Străisteanu, fapt care constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele Godorozea și SA „Bucuria” contra Moldovei din 06 octombrie 2009 și, respectiv, 05 ianuarie 2010.

Astfel, din considerentele menționate și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 12 iulie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Mariana Pitic